

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

(повне найменування закладу вищої освіти)

Психолого-педагогічний факультет

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

магістр

(освітній ступінь)

На тему **ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ ДО ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Виконала: студентка групи 611
спеціальності

013 «Початкова освіта»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Штепула М.М.

(прізвище та ініціали)

Керівник **Бабакіна О.О.**

(прізвище та ініціали)

Рецензент **Одарченко В.І.**

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Актуальність дослідження. Провідними напрямками поступу, які, визначаючи загальносвітові тенденції розвитку освіти ХХІ ст., забезпечать подальший прогрес сучасної цивілізації, є гуманізація і гуманітаризація освіти, формування єдиного освітнього простору в Європі, перехід до інноваційного навчання і безперервної освіти. Ставши новітніми орієнтирами освітньої політики України, ці тенденції спричинили комплекс вимог до професійних і особистісних якостей педагога та обумовили необхідність переорієнтації педагогічної освіти на виховання фахівця нової генерації.

На законодавчому рівні нові підходи до професійної підготовки майбутніх освітян знайшли відображення в Національній доктрині розвитку освіти (2002 р.), законах України «Про освіту» (1999 р.), «Про вищу освіту» (2002 р.), Державній програмі «Вчитель» (2002 р.). У цих та інших нормативних актах наголошується на необхідності підготовки вчителя як високопрофесійного фахівця, зорієнтованого на особистість дитини, здатного до захисту її інтересів, розвитку і збереження її індивідуальності, спроможного до ефективної професійної діяльності на засадах гуманістичної педагогіки.

Особливої актуальності сьогодні набуває питання формування підготовки майбутнього вчителя (у тому числі й учителя початкової школи) до реалізації ідей особистісно орієнтованої освіти. Предметом наукових досліджень Ю. Богданової, Л. Кондрашової, С. Манукової, Р. Нью, О. Проскури, Г. Штельмах та ін. стали питання формування підготовки майбутніх учителів до певних видів педагогічної діяльності. Вагомими у дослідженні теоретико-методологічних і технологічних основ професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи є результати наукових пошуків Ш. Амонашвілі, Н. Бібік, В. Давидова, Д. Ельконіна,

Л. Занкова, В. Ковальова, О. Савченко, В. Ставицького, В. Сухомлинського, Л. Хомич та ін.

Сучасні наукові підходи до висвітлення окремих аспектів проблеми підготовки майбутніх учителів до особистісно орієнтованої освіти учнів знайшли відображення в працях українських (І. Бех, І. Зязюн, О. Пехота, С. Подмазін, А. Старсва та ін.) і зарубіжних (Р. Барт, С. Дженсенсон, С. Кульневич, Д. Роббенс, В. Серіков, І. Якиманська та ін.) учених.

Проте, незважаючи на інтенсифікацію досліджень у галузі підготовки освітянських кадрів та впровадження ідей гуманістичної освітньої парадигми в практику роботи загальноосвітньої школи, питання формування підготовки майбутніх учителів початкової школи до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів ще не стали предметом спеціального вивчення науковців.

Існує реальна суперечність: є законодавча та наукова підготовка інноваційно розв'язувати проблеми початкової освіти, але процес її реформування гальмується через недостатню підготовку освітян до роботи в початковій школі, що зазнає модернізаційних перетворень на засадах особистісно орієнтованої педагогіки. Розв'язання цієї суперечності розглядається науковцями як передумова успішності розбудови сучасної системи початкової освіти в Україні на гуманістичних і демократичних засадах.

Актуальність проблеми та недостатній рівень її розробленості і зумовили вибір теми нашого дослідження **«Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів»**.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутнього вчителя у педагогічних закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування підготовки майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів.

Л. Занкова, В. Ковальова, О. Савченко, В. Ставицького, В. Сухомлинського, Л. Хомич та ін.

Сучасні наукові підходи до висвітлення окремих аспектів проблеми підготовки майбутніх учителів до особистісно орієнтованої освіти учнів знайшли відображення в працях українських (І. Бех, І. Зязюн, О. Пехота, С. Подмазін, А. Старева та ін.) і зарубіжних (Р. Барт, С. Дженсенсон, С. Кульневич, Д. Роббенс, В. Серіков, І. Якиманська та ін.) учених.

Проте, незважаючи на інтенсифікацію досліджень у галузі підготовки освітянських кадрів та впровадження ідей гуманістичної освітньої парадигми в практику роботи загальноосвітньої школи, питання формування підготовки майбутніх учителів початкової школи до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів ще не стали предметом спеціального вивчення науковців.

Існує реальна суперечність: є законодавча та наукова підготовка інноваційно розв'язувати проблеми початкової освіти, але процес її реформування гальмується через недостатню підготовку освітян до роботи в початковій школі, що зазнає модернізаційних перетворень на засадах особистісно орієнтованої педагогіки. Розв'язання цієї суперечності розглядається науковцями як передумова успішності розбудови сучасної системи початкової освіти в Україні на гуманістичних і демократичних засадах.

Актуальність проблеми та недостатній рівень її розробленості і зумовили вибір теми нашого дослідження **«Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів»**.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутнього вчителя у педагогічних закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування підготовки майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів.

Мета дослідження теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови формування підготовки майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів.

Відповідно до проблеми, об'єкта, предмета, мети сформульовано основні завдання дослідження:

1. Вивчити стан розробленості проблеми формування підготовки майбутніх учителів початкової школи до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів. Здійснити теоретичне узагальнення передумов формування підготовки майбутнього вчителя до професійної діяльності.
2. Проаналізувати стан проблеми формування підготовки майбутнього вчителя початкової школи до особистісно орієнтованої освіти молодших школярів.
3. Визначити основні поняття щодо формування у майбутніх учителів підготовки до особистісно орієнтованого навчання.
4. Обґрунтувати педагогічні умови здійснення підготовки майбутніх учителів початкової школи.
5. Розробити та обґрунтувати технологію реалізації педагогічних умов формування підготовки майбутніх учителів початкової школи до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів.

Гіпотеза дослідження: підготовка майбутнього вчителя до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів у процесі професійної підготовки буде більш ефективним за реалізації таких педагогічних умов:

- здійснення підготовки майбутніх учителів початкової школи до особистісно орієнтованого навчання молодших школярів на засадах технологічного підходу завдяки розробці та впровадженню в навчально-виховний процес відповідної технології;
- цілісний характер підготовки, що забезпечується включенням до змісту технології блоків-напрямів, націлених на формування у студентів

функціональних і особистісних компонентів підготовки в їх органічній єдності та взаємозв'язку;

- спрямованість підготовки студентів на їх становлення як суб'єктів особистісно орієнтованого навчання молодших школярів, що досягається завдяки суб'єкт-суб'єктному характеру взаємодії учасників навчально-виховного процесу, індивідуалізації навчання студентів, створенню умов для їхньої професійної та особистісної самореалізації.

У ході реалізації завдань дослідження було використано комплекс методів:

- теоретичні: аналіз психолого-педагогічної і методичної літератури, синтез наукових підходів до вирішення проблеми;
- емпіричні: анкетування, бесіди, опитування, аналіз робіт студентів, педагогічний експеримент для перевірки гіпотези;
- методи математичної обробки було використано для аналізу отриманих експериментальних даних.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (103 найменування). Основний текст роботи викладений на 109 сторінках.